

voor mindere schepelingen, door militaire detentie van hoogstens acht maanden, met vermindering in klasse;

de straf van arrest of detentie, door militaire detentie van hoogstens zes weken.

Waar de straf van cassatie zonder nadere bijvoeging is bedreigd, heeft de regter de keus tusschen de straffen, hierboven aangewezen, als vervangende de drie in het Crimineel Wetboek voorkomende soorten van cassatie.

Waar als bijkomende straf bij de cassatie gevangenis of bannissement is bedreigd, vervalt deze straf.

Art. 21.

De kruiwagenstraf, bedreigd bij art. 7 der wet van 17 September 1870 (*Staatsblad* n°. 162), wordt vervangen door militaire gevangenisstraf van gelijken duur.

Art. 22.

De artikelen 11, tweede lid, 14—50 van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water zijn afgeschaft.

Art. 23.

Artikel 52 van de wet op den overgang van de vroegere tot de nieuwe wetgeving is op deze wet toepasselijk.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Justitie,

De Minister van Marine,

[204. 3.]

MEMORIE VAN TOELICHTING.

§ 1. De aanleiding tot de indiening van het tegenwoordig ontwerp is reeds met een enkel woord bij de toelichting van het gelijksoortige ontwerp tot wijziging van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande vermeld. Reeds meermalen en met steeds toenemenden aandrang is de wensch geuit tot afschaffing der lijfstraffen, ook bij de marine. Die wensch wordt door de Regering gedeeld, en met name de tweede ondergeteekende heeft aan dien wensch reeds meermalen uiting gegeven. Zoo daaraan niet reeds vroeger is gevolg gegeven, is dit alleen toe te schrijven aan de noodzakelijkheid eener nieuwe en rijpe overweging, omdat die afschaffing zonder meerdere ingrijpende veranderingen in het militaire strafregt niet mogelijk is. Hoe wenschelijk ook de geheele afschaffing der lijfstraffen moge zijn, behooren de waarborgen eener krachtige handhaving van de justitie en van de krijgstucht onverminderd te blijven, en eischte de bepaling van hetgeen in de plaats der lijfstraffen zou kunnen treden, een nauwgezeten onderzoek. Bovendien was het wenschelijk, de onderzinking van anderen te raadplegen, zich te vergewissen in hoeverre de bij zoodanige verandering wenschelijke zedelijke ondersteuning van hen, die geroepen zullen worden de nieuwe bepalingen toe te passen, verzekerd was. Die nadere overweging heeft echter volkomen de overtuiging bij de ondergeteekenden bevestigd, dat de afschaffing van alle lijfstraffen door het belang eener goede zeemagt dringend wordt gevorderd, geen langer uitstel mag lijden, en zonder eenig gevaar voor de belangen der justitie en der discipline kan geschieden.

§ 2. Het zal wel geen betoog vereischen, dat op zich zelve die soort van straffen geene aanbeveling verdient. Zij zijn sinds lang door de strafregtsleer veroordeeld en door alle beschaafde natien, behoudens eene enkele uitzondering, verworpen. In beginsel worden zij ook bij ons te lande vermoedelijk door niemand meer verdedigd, en alleen het geloof aan hare doelmatigheid en onontbeerlijk-

heid doet haar nog enkele hoewel steeds schaarscher wordende voorstanders vinden. De ervaring, overal waar men haar heeft doen verdwijnen opgedaan, heeft echter allen grond aan dat geloof ontnomen. Achtereenvolgens zijn de lijfstraffen uit ons stelsel van opvoeding verdwenen, in het gemeene regt afgeschaft, bij de landmagt en zelfs in de gevangnissen in onbruik geraakt, zonder dat een der gevaren, die velen zich daarvan voorstellen, is verzeenlijkt. Ook bij de zeemagt is hare toepassing steeds meer beperkt, voor bepaalde kategorien (daaronder ook voor de zeemiliciens) hetzij afgeschaft, hetzij in onbruik geraakt, zonder dat daaruit eenig nadeel voor de orde en tucht is ontstaan. Maar bovendien, achtereenvolgens zijn de lijfstraffen bij de marine van bijna alle beschaafde volken afgeschaft, zonder dat eenig nadeel is ondervonden, of de noodzakelijkheid eener wederinvoering is gebleken. Het is voldoende om op de Fransche, Duitsche en Amerikaansche marine te wijzen. Er bestaat geene reden, waarom de handhaving van orde en tucht bij de Nederlandsche marine niet evenzeer zonder lijfstraffen mogelijk zoude zijn.

§ 3. Kan alzoo de afschaffing naar het oordeel der Regering zonder bezwaar plaats hebben, ook de wenschelijkheid en noodzakelijkheid dier afschaffing zijn niet twijfelachtig. Aan het voortbestaan der lijfstraffen, niettegenstaande alle beperking harer toepassing, is voor een groot deel de tegenzin, men zou kunnen zeggen het vooroordeel tegen de dienst bij de zeemagt te wijten; een tegenzin en vooroordeel, die, in weerwil van alles wat in de laatste tijden gedaan is om het lot van den schepeling te verbeteren, veeleer toe- dan afnemen. Die toenemende tegenzin, al acht men hem ook niet in allen deele gegrond, laat zich gemakkelijk verklaren. Vroeger, toen de lijfstraffen nog een zeer gewoon middel van tucht waren en zelfs als middel van opvoeding onmisbaar werden geacht, werlen zij uit den aard der zaak uit een geheel ander oogpunt beschouwd, verwekte hare toepassing noch bevreemding, noch bijzondere afkeer. Sedert zij achtereenvolgens overal elders zijn verdwenen, verwekken zij een gevoel van afschuw, dat niet alleen haar karakter aanmerkelijk verzwaart, maar ook terugwerkt op den stand, waarbij hare toepassing nog noodig wordt geacht. De straf van slagen wordt (of het te regt of ten onregte geschiedt, is in deze onverschillig) vrij algemeen door de publieke opinie als een overblijfsel van vroegere geringe beschaving, als menschonteerend uitgekreten. Zij is ongeschikt gevonden voor niet-militairen, zelfs voor de misdadigers in onze gevangnissen; zij is om dezelfde reden voor de militairen van de landmagt, met uitzondering van de onverbeterlijken bij het depot van discipline, niettegenstaande en in strijd met haar wettelijk voortbestaan, in onbruik geraakt; zij is zelfs in onze overzeesche bezittingen voor de inlandsche bevolking afgeschaft; bijna alle beschaafde natien hebben haar uit haar strafstelsel, ook voor de marine, verwijderd. Alleen voor den Nederlandschen zeeman wordt zij nog noodig geoordeeld en voortdurend ook toegepast. Onder die omstandigheden is het ligtelijk te verklaren, dat men aan die straffen karakter van schande hecht, dat zij vroeger niet bezat, en dat de achtting voor den stand, waarbij men haar handhaaft, daaronder lijdt. Het moge waar zijn, dat die straf in werkelijkheid niet wordt gehandhaafd omdat men het zedelijk gehalte onzer schepelingen lager oordeelt dan dat van de niet-militairen, van de militairen der landmagt, van de gevangenen, van de inlanders in de overzeesche bezittingen; dat men haar voornamelijk of bijna uitsluitend nog verdedigt door een beroep op de bijzondere positie der schepelingen, welke de toepassing van andere straffen moeilijker maakt, het groote publiek maakt deze onderscheiding niet. Van daar dat de afkeer van de zeedienst het meest bestaat bij hen, die het minst de toepassing dier straf hebben te vreezen, wier toetreding tot de dienst het meest wenschelijk is, ook tot duurzame verhooging van het zedelijk gehalte der schepelingen, bij de meer beschaafde en zedelijk hooger ontwikkelde personen hetzij van de middelklasse, hetzij van de lagere volksklasse. Zelfs op de verbetering van het kader werkt de afschuw, die deze straf verwekt, nadeelig, daar niet zelden mindere schepelingen van uitstekend gedrag en geschiktheid de bevordering tot onderofficier weigeren uit afkeer van geroepen te zullen worden tot de uitvoering van die straf mede te werken. Die uitvoering is

dan ook dikwijls ten hoogste pijnlijk voor hen die er mede belast zijn, vooral wanneer zij geschiedt op een schip in de nabijheid van den wal of van andere schepen. Herhaaldelijk komt het voor dat de afkeer van die straf zich onder en na de uitvoering onder het publiek aan den wal of op de schepen openbaart op luidruchtige wijze en zich tegen hen keert, die door de dienst verplicht zijn tot die uitvoering mede te werken. Het geval heeft zich zelfs voorgedaan, dat men in eene vreemde haven verplicht is geweest de uitvoering achterwege te laten uit vrees voor zoodanige manifestaties.

§ 4. Wil men alzoo van de velerlei maatregelen, in den laatsten tijd genomen om de positie van den zeeman te verbeteren en de lust tot de zeedienst aan te wakkeren, en van de kosten, welke deze onvermijdelijk na zich slepen, de verlangde vruchten genieten en de verbetering ook van het zedelijk gehalte bevorderen, dan is het voor alles noodig een der hoofdzaken van het vooroordeel tegen de zeedienst uit den weg te ruimen. Er is bovendien nog eene andere niet minder gewichtige overweging, die daartoe noopt. De afkeer tegen die straffen wordt meer en meer en in verhoogde mate door de bevelvoerende officieren gedeeld. Vrij algemeen wordt ook door dezen de wensch tot afschaffing, de overtuiging harer ontbeerlijkheid gedeeld. Dit beweegt velen haar niet dan in geheel onvermijdelijke gevallen te doen toepassen, terwijl verscheidene voorbeelden kunnen vermeld worden, waarin de toepassing, als disciplinaire maatregel, geheel achterwege is gebleven. Dit heeft wel aan de eene zijde het voordeel opgeleverd der ervaring harer ontbeerlijkheid, maar aan den anderen kant de oringende noodzakelijkheid eener wettelijke regeling aangetoond. Is het reeds op zich zelve minder regelmatig te achten, dat de meer of minder ruime toepassing of zelfs het in onbruik geraken van zulk eene straf afhangt van het individuele oordeel der verschillende kommandanten omtrent het al of niet doelmatige of zedelijke der straf, de ongelijkheid in de toepassing werkt nadeelig op den geest der schepelingen. Het is toch zeer verklaarbaar, dat de schepelingen die op een schip geplaatst zijn, waar die straf nog dikwijls wordt toegepast, bij de wetenschap dat zij op andere niet of hoogst zelden wordt toegepast, dit verschil vooral aan hunne superieuren toeschrijven en tot vergelijkingen en gevolgtrekkingen verleid worden, die voor de goede stemming aan boord niet bevorderlijk zijn. Zoo dit laatste bezwaar voornamelijk de straf der slagen als disciplinaire straf betreft, ook bij de door den krijgsvolk opgelegde straffen doet het zich gevoelen. Bij het vonnis toch wordt in den regel het aantal slagen niet absoluut gesteld. Alleen het maximum wordt aangegeven, terwijl het getal beneden dat maximum aan het oordeel van officieren commissarissen, ten wier overstaan de executie plaats heeft, wordt overgelaten. De meerdere of mindere ingenomenheid dier commissarissen met dat strafmiddel oefent bij de bepaling van het aantal soms grooten invloed uit, en terwijl soms de straf in hare volle gestrengheid wordt uitgevoerd, heeft zich ook wel het geval voorgedaan, dat de afkeer van de straf tot zoodanige beperking bij de uitvoering leidde, dat de straf als het ware slechts in naam werd uitgevoerd, eene ongelijkheid, die moeilijk te regtvaardigen, maar nog moeilijker te voorkomen is.

§ 5. De groote rol die de straf der slagen zoowel in het eigenlijke strafregt als in de disciplinaire bepalingen speelt, gedooft echter niet eene eenvoudige afschaffing. Wil men de waarborgen voor de handhaving van justitie en discipline niet verminderen, dan moet het geheele strafstelsel worden herzien. Dat strafstelsel is reeds door de afschaffing der zwaardere lijfstraffen, het kielhalen en van de ra vallen, bij de wet van 28 Junij 1854 (*Staatsblad* n°. 96) aanmerkelijk gewijzigd en eenigzins uit zijn verband gerukt. Een nieuwe greep daarin is niet raadzaam zonder reconstructie van het geheel. Als vervangende straf voor de slagen kan wel is waar alleen de detentie in aanmerking komen, maar deze behoort zoo te worden ingericht, dat zij de opengevallen plaats aanvulle en zich zooveel mogelijk aansluit aan de kruiwagenstraf, die oorspronkelijk aan het strafregt voor de zeemagt vreemd en als het ware slechts incidenteel ingevoerd, door de wet van 17 September 1870 (*Staatsblad* n°. 162) aanmerkelijk

is uitgebreid en thans in het strafstelsel met de straf der slagen de hoofdrol speelt. Maar ook van haar geldt, wat ten opzichte van de kruiwagenstraf in het strafregt voor de landmagt is opgemerkt, dat zij alleen in naam bestaat, in werkelijkheid eene geheel andere is geworden en dat omtrent haar aard en gevolgen een twijfel bestaat, welke niet mag bestendig worden. In aansluiting aan het ontwerp tot wijziging van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande is dien ten gevolge het geheele strafstelsel herzien, en ten opzichte van dat strafstelsel geldt geheel, wat bij de toelichting tot dat ontwerp is aangevoerd.

§ 6. Nevens het strafstelsel zijn echter nog enkele andere onderwerpen geregeld, reeds bij de toelichting tot het ontwerp betreffende de landmagt besproken. Die regeling is voor de zeemagt in enkele opzichten nog meer dringend noodig, omdat het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water op vele punten nog belangrijker leemten bevat, die in het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande, dat een half jaar later werd ingevoerd, reeds zijn aangevuld. Zoo zijn de bepalingen omtrent de vervallenverklaring in art. 16 Crimineel Wetboek nog onvollediger en onzekerder; zoo ontbreekt elke bepaling omtrent den zamenloop van misdrijven. Vermits geene reden bestaat deze punten voor de zeemagt anders dan voor de landmagt te regelen, is ook hierbij het ontwerp tot wijziging van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande gevolgd, en geldt voor het meerendeel der bepalingen van het tegenwoordige ontwerp wat bij de toelichting van het andere ontwerp is aangevoerd. De toelichting der afzonderlijke bepalingen van het tegenwoordig ontwerp, voor zoo verre deze niet reeds in het bovenstaande vervat is, kan zich dus bepalen tot de aangenomen afwijkingen.

Art. 3.

De moeilijkheid bij de uitvoering der bepalingen omtrent de subsidiaire gevangenisstraf, die voor de krijgsvolk te lande in eene belegerde of berende stad of plaats tot het aannemen eener uitzondering leidde, geldt in verhoogde mate voor de zeemagt. Buitengaats zijn die bepalingen ten eene male onuitvoerbaar, maar ook binnengaats zullen zij dikwijls niet voor uitvoering vatbaar zijn. Een door een zee-krijgsraad binnengaats opgelegde boetestrif zou onuitvoerbaar worden, wanneer hangende de voorgeschreven termijnen, de gestrafte op een ander schip of buitengaats werd overgeplaatst. Het is dus wenschelijk om den regter de bevoegdheid te laten die boete dadelijk door detentie te vervangen, wanneer te voorzien is, dat de straf anders onuitvoerbaar zou worden.

Art. 10. De afschaffing der lijfstraffen maakte eene aanmerkelijke uitbreiding van de straf van militaire detentie, de eenige hoofdstraf die in de plaats van de straf der slagen in aanmerking kan komen, noodzakelijk. Er bestaat ook geene overwegende reden om haar niet op gelijke wijze als voor de landmagt te regelen, en even als voor deze in een huis van detentie of provoost te doen ondergaan. Alleen bij veroordeelingen buitengaats biedt de uitvoering moeilijkheid, zoo lang het schip buitengaats verkeert en geene gelegenheid bestaat den veroordeelden schepeling naar een huis van detentie of provoost op te zenden. Vooral korte detentiestrffen zullen in dat geval hetzij geheel hetzij grootendeels aan boord moeten worden ondergaan, en zouden dus eigenlijk onuitgevoerd blijven. Dit tweede lid van art. 10 heeft mitsdien de strekking om ook de hechtenis aan boord als uitvoering der straf te wettigen en de wijze, waarop zij aldaar ondergaan zal worden, te regelen.

Artt. 14, 15. De vermindering in klasse strekt om voor de mindere schepelingen te vervangen wat de degradatie voor de onderofficieren is. Zij verschilt alleen in naam en in intensiteit van de degradatie en geschiedt even als deze en om dezelfde redenen voor onbepaalden tijd.

Art. 20. Dit artikel strekt tot invoering van het nieuwe strafstelsel in de bijzondere strafbepalingen van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water. Het meerendeel dier strafbepalingen is reeds door de wet van 28 Junij 1854 (*Staatsblad* n°. 96) veranderd. Als grondslag voor

de tegenwoordige verandering is echter het oorspronkelijke Crimineel Wetboek gebruikt, en niet het Crimineel Wetboek, zoo als het na de wet van 1854 is geworden. Van daar dat het artikel aanvangt met de afschaffing dier wet.

De reden dezer handelwijze is voornamelijk de wensch om verwarring te voorkomen en de bepaling zoo eenvoudig mogelijk te kunnen maken. Voor de straf van het kielhalen zou geen bezwaar bestaan, omdat deze bij de wet van 1854 door eene enkele straf, de kruiwagenstraf, is vervangen, maar de straf van het van de ra vallen is door verschillende straffen vervangen. Bij de toepassing van het Crimineel Wetboek zou men dus eerst de bij dat Wetboek bedreigde straf moeten herleiden tot de verschillende straffen bij de wet van 1854 bepaald, en deze weder tot de straffen bij het tegenwoordige ontwerp aangenomen. Daargelaten het nutteloos tijdroovende en hoofdbrekende van zoodanige dubbele herleiding, zou daarbij ligtelijk verwarring of onzekerheid kunnen ontstaan.

Bij de bepaling der vervangende straffen heeft men overigens de thans bestaande verhouding zoo naauwkeurig mogelijk bewaard. Voor de straf van het kielhalen, bij de wet van 1854 door kruiwagenstraf van 3—15 jaren vervangen, treedt militaire gevangenisstraf van gelijken duur in de plaats, terwijl zich daaraan onmiddellijk aansluiten de straffen, die de straf van het ravallen vervangen.

Hoewel de straf van arrest of detentie volgens het Crimineel Wetboek voor niet langeren tijd dan drie weken kan worden opgelegd, is het maximum der vervangende militaire detentie eenigzins verhoogd wegens het wegvallen van enkele verzwaren, dat aan de straf van detentie in het Crimineel Wetboek eene meerdere intensive zwaarte geeft.

De Minister van Justitie,
VAN LYNDEN VAN SANDENBURG.

De Minister van Marine,
TAALMAN KIP.

[204. 4.]

ONTWERP VAN WET tot wijziging van het Reglement van krijgstuclit voor het krijgsvolk te water.

WIJ WILLEM III, ENZ

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat het wenschelijk is eenige wijzigingen te brengen in het Reglement van krijgstuclit voor het krijgsvolk te water;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

De disciplinaire straffen, vastgesteld bij het thans vigerende Reglement van krijgstuclit of discipline voor het krijgsvolk te water en bij de wet van 28 Junij 1854 (*Staatsblad* n°. 96), worden afgeschaft.

Art. 2.

Als disciplinaire straffen worden vastgesteld:

Voor officieren van allerlei rang:

- 1°. berisping;
- 2°. huis- of hutarrest voor hoogstens 14 dagen, met of zonder waarneming van dienst;

Voor dek- en onderofficieren:

- 1°. berisping;
- 2°. scheepsarrest voor hoogstens 14 dagen;
- 3°. strafdienst voor hoogstens 14 dagen, met of zonder inhouding van de halve soldij;
- 4°. hutarrest voor hoogstens 14 dagen, met of zonder waarneming van dienst, in het laatste geval met inhouding van de halve soldij;

5°. provoostarrest voor hoogstens 14 dagen, met inhouding van de soldij;

6°. degradatie;

Voor mindere schepelingen:

- 1°. scheepsarrest voor hoogstens 14 dagen;
- 2°. strafdienst voor hoogstens 14 dagen, met of zonder vermindering van kost en met of zonder inhouding van de halve soldij;
- 3°. provoostarrest voor hoogstens 14 dagen, met inhouding van de soldij en met of zonder vermindering van kost;
- 4°. vermindering in klasse;
- 5°. plaatsing in eene strafklasse voor hoogstens drie maanden.

Art. 3.

De berisping geschiedt of mondeling of schriftelijk. Zij wordt, even als de andere straffen, op het conducerapport vermeld.

Art. 4.

Het huis- of hutarrest wordt ondergaan in huis of hut; door de dek- en onderofficieren, die geene hut bewonen, op eene daartoe door den kommandant aan te wijzen plaats aan boord of aan wal.

Art. 5.

Het scheepsarrest bestaat in het verbod, om gedurende den straf tijd, buiten dienst, het schip te verlaten.

Het scheepsarrest stelt niet vrij van waarneming van diensten, binnen en buiten boord.

Art. 6.

De strafdienst bestaat in strafwacht, strafschilderen, strafexercitie of eenig scheepswerk onder de rusttijden. Aan strafdienst is steeds scheepsarrest verbonden.

Als vermindering in kost, wanneer deze met strafdienst gepaard gaat, kan hoogstens voeding op water en brood om den anderen dag worden opgelegd.

Art. 7.

Het provoostarrest wordt, ingeval daartoe gelegenheid bestaat, aan den wal en in eenzame opsluiting ondergaan.

Waar die gelegenheid ontbreekt, wordt dit arrest aan boord in eene provoostkamer ondergaan, of, bij gemis van provoostkamer, voor de dek- en onderofficieren (hutsgasten) in de hut, voor de onderofficieren die geene hut bewonen en de mindere schepelingen geboeid op eene daartoe aan boord door den kommanderenden officier aan te wijzen geschikte plaats.

Het boeien geschiedt voor de onderofficieren aan de voeten, voor de mindere schepelingen aan de handen of voeten of aan beiden, zonder kromsluiting.

Bij deze straf kan als vermindering van kost hoogstens voeding op water en brood worden opgelegd gedurende vijf achtereenvolgende dagen of voor eenen langeren straf tijd met minstens om den derden dag gewone voeding.

Art. 8.

De degradatie voor dek- en onderofficieren wordt opgelegd voor onbepaalden tijd.

Bij goet gedrag, doch niet binnen het jaar, kan de gedegradeerde op nieuw, op de gewone wijze, voor bevordering in aanmerking komen.

Art. 9.

De vermindering in klasse wordt steeds opgelegd voor eenen bepaalden tijd, met korter dan eene maand en niet langer dan één jaar. Na verloop van dien tijd wordt de gestrafte weder in zijne vorige qualiteit hersteld.

Art. 10.

De plaatsing bij eene strafklasse wordt alleen opgelegd aan schepelingen, die voor geene vermindering in klasse vatbaar zijn.

De schepelingen, in deze klasse geplaatst, bekomen